

18. OBCHOD, UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ, CESTOVNÍ RUCH

A. OBCHOD, UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

Ekonomickým subjektem zjišťování je podnik, který svou **převažující činností** patří do následujících odvětví (oddílů Odvětvové klasifikace ekonomických činností):

50 – Obchod, opravy a údržba motorových vozidel; maloobchodní prodej pohonných hmot

51 – Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu (kromě motorových vozidel)

52 – Maloobchod kromě motorových vozidel; opravy výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost

55 – Ubytování a stravování

Poznámky k tabulkám

Tab. 18-1. až 18-5. Základní ukazatele v odvětví obchodu a v odvětví ubytování a stravování

Údaje jsou čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů ČSÚ za podniky s převažující činností obchod (oddíly 50, 51, 52 OKEČ) a ubytování a stravování (oddíl 55 OKEČ).

Tržby celkem bez DPH – jedná se o tržby za vlastní výrobky, služby a za prodej zboží (v jednoduchém účetnictví se používá pojem „příjmy“).

Definice ukazatelů zaměstnanosti jsou uvedeny v kapitole 10. Trh práce, metodická náplň finančních ukazatelů je uvedena v kapitole 16A. Průmysl. Do ukazatele dlouhodobý hmotný majetek je zahrnut nedokončený dlouhodobý hmotný majetek a oceňovací rozdíl k nabytému majetku.

Tab. 18-6. Tržby v maloobchodě

Údaje jsou čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů ČSÚ za podniky s převažující činností maloobchod (oddíl 52 OKEČ).

Údaje v tabulkách jsou plně srovnatelné s údaji publikovanými ve statistických ročenkách předchozích let.

* * *

Podrobnější informace o vývoji základních ukazatelů v obou odvětvích lze získat na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obchod_pohostinstvi_ubytovani

B. CESTOVNÍ RUCH

Do statistiky cestovního ruchu jsou zahrnuty údaje o kapacitě a výkonech hromadných ubytovacích zařízení sloužících cestovnímu ruchu, údaje z výběrového šetření v domácnostech o cestovních zvyklostech rezidentů, satelitního účtu cestovního ruchu (TSA). Údaje o ubytovacích zařízeních jsou získávány ze šetření o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení.

Poznámky k tabulkám

Tab. 18-7. a 18-8. Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu a jejich maximální kapacita

Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení, která poskytují přechodné ubytování hostům. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotely, motely, botely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení. Mezi ostatní ubytovací zařízení patří např. rekreační zařízení podniků, školicí střediska, kulturně-historické objekty, lázeňská zařízení a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.).

Maximální kapacita hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu je součtem maximálních kapacit, kterou ubytovací zařízení vykazala v průběhu roku.

Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních udávají počet všech stálých lůžek, která jsou využívána výhradně pro noční odpočinek hostů (bez lůžek příležitostných – přistýlek).

Místa pro stany a karavany – jejich počet se rovná počtu stanovišť pro umístění stanů, obytných přívěsů a karavanů.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba včetně dětí (kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Příjezd hosta nastává v okamžiku jeho nahlášení v ubytovacím zařízení. Host může využít služeb ubytovacího zařízení z důvodu dovolené, zájezdu, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, symposia, lázeňského léčebného pobytu, pobytu dětí ve škole v přírodě nebo na letních a zimních táborech apod. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které využívají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za účelem zaměstnání, či řádného studia.

V letech 1998–2002 byla hromadná ubytovací zařízení zařazena do šetření kapacit plošně a do šetření výkonů 30% výběrem. Uváděné údaje jsou souhrnem dat za zpracované dotazníky a dopočtených údajů za ta ubytovací zařízení, od kterých nebyl vyplněný dotazník získán nebo která nebyla zařazena do výběru. Od roku 2003 jsou výkony hromadných ubytovacích zařízení zjišťovány plošně.

Tab. 18-9. Výkony hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu

Čisté využití lůžek udává čistou obsazenost stálých lůžek, která byla hostům skutečně k dispozici.

Využití pokojů je podílem počtu realizovaných pokojůdnů (tj. počtu obsazených pokojů za jednotlivé dnysledovaného období) a součinu průměrného počtu pokojů k dispozici s počtem provozních dnů.

Tab. 18-10. Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu

Nerezidenti jsou cizí státní příslušníci, kteří strávili alespoň jednu noc v ubytovacích zařízeních sloužících cestovnímu ruchu.

Průměrná doba pobytu je o 1 den vyšší než průměrný počet přenocování.

Tab. 18-11. Delší cesty za účelem trávení volného času

Údaje o cestování se do roku 2002 zjišťovaly jednou ročně v domácnostech zařazených do výběrového šetření statistiky rodinných účtů.

Od roku 2003 se údaje o výjezdovém a domácím cestovním ruchu občanů České republiky zjišťují měsíčně a zveřejňují se dle mezinárodních požadavků **čtvrtletně**. Jejich zdrojem je samostatné **výběrové šetření cestovního ruchu** (VŠCR). Údaje se zjišťují u jednoho vybraného člena domácnosti staršího 15 let, který obvykle bydlí v šetřeném bytě. Ten je vedle dalších ukazatelů cestovního ruchu dotazován především na delší cesty (cesty s nejméně 4 noci v řadě za sebou), jež uskutečnil ve sledovaném období za účelem trávení volného času a rekreace mimo své **obvyklé prostředí** (mimo své trvalé a přechodné bydliště, pracoviště, školu apod.). Sebrané údaje jsou pomocí koeficientů přepočteny na celou populaci České republiky starší 15 let.

Do celkového počtu delších cest nejsou zahrnuty služební cesty, pobyty v nemocnici apod.

U delších cest se za přenocování považuje nocleh v hromadném ubytovacím zařízení nebo placené či neplacené ubytování v soukromí, tj. včetně pobytu na vlastní chatě a chalupě, u příbuzných a známých, příp. v přírodě, dále také ubytování v dopravním prostředku v průběhu uskutečněné cesty apod.

Tab. 18-12. Satelitní účet cestovního ruchu České republiky

Vnitřní cestovní ruch (domácí a příjezdový) je cestovní ruch rezidentů i nerezidentů na území České republiky. **Spotřeba ve vnitřním cestovním ruchu** v České republice vyjadřuje celkový objem financí utracených za cestovní ruch v národním hospodářství (tj. všechny výdaje za cestovní ruch realizované v České republice).

Domácí cestovní ruch je cestovní ruch rezidentů na území České republiky. Pro potřeby satelitního účtu cestovního ruchu je však nutné chápat domácí cestovní ruch, resp. jeho spotřebu širěji. **Spotřeba v domácím cestovním ruchu** je spotřeba rezidentů v České republice, a to i ta část spotřeby spojená s návštěvou (konečným cílem cesty) jiné země, pokud byla realizována v České republice (např. marže tuzemských cestovních kanceláří či agentur zajišťujících zahraniční zájezdy).

Příjezdový cestovní ruch zahrnuje návštěvu a pobyt nerezidentů na území České republiky. **Spotřeba v příjezdovém cestovním ruchu** je chápána jako celkový objem prostředků vydaných na cestovní ruch nerezidenty plynoucích do navštívené země. To znamená, že je započítávána i ta část výdajů, které jsou zaplacené mimo území České republiky (v zemi nerezidenta), ale formou různých plateb do České republiky směřují (např. platby za ubytování v rámci zájezdu).

Výjezdový cestovní ruch zahrnuje návštěvu a pobyt rezidentů mimo území České republiky. **Spotřeba ve výjezdovém cestovním ruchu** je chápána jako spotřeba rezidentských návštěvníků mimo území vlastní země (tj. všechny výdaje rezidentů za cestovní ruch realizované v zahraničí). Nezahrnuje výrobky zakoupené na cestu nebo po cestě v České republice (ty patří do spotřeby v domácím cestovním ruchu).

Saldo cestovního ruchu vyjadřuje rozdíl mezi objemy finančních prostředků mířících ze zahraničí do České republiky a naopak.

Tab. 18-13. Tvorba hrubého fixního kapitálu v cestovním ruchu

Tvorba hrubého fixního kapitálu v cestovním ruchu zahrnuje pořízení a úbytky hmotných (P.511) a nehmotných fixních aktiv (P.512) a zvýšení hodnoty nevyráběných nefinančních aktiv (P.513). Pořízení fixních aktiv tvoří nové investice, investice ve vlastní režii, technické zhodnocení (rekonstrukce, modernizace), nákupy a bezúplatná nabytí stávajícího dlouhodobého majetku pro účely cestovního ruchu. Úbytky fixních aktiv představují prodeje a bezúplatná předání stávajícího dlouhodobého majetku pro účely cestovního ruchu.

Údaje v tabulkách jsou plně srovnatelné s údaji publikovanými v ročence minulého roku s výjimkou tabulky 18-12, kde byla provedena revize dat a tabulky 18-13. Tvorba hrubého fixního kapitálu, která je zařazena nově.

* * *

Další informace z oblasti cestovního ruchu jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cestovni_ruch

nebo dalších institucí:

– www.czechtourism.cz/ – agentura CzechTourism

– www.tourism.cz/mapa/mapa.phtml?id_objektu=113950 – Asociace turistických regionů České republiky – ATUR ČR